

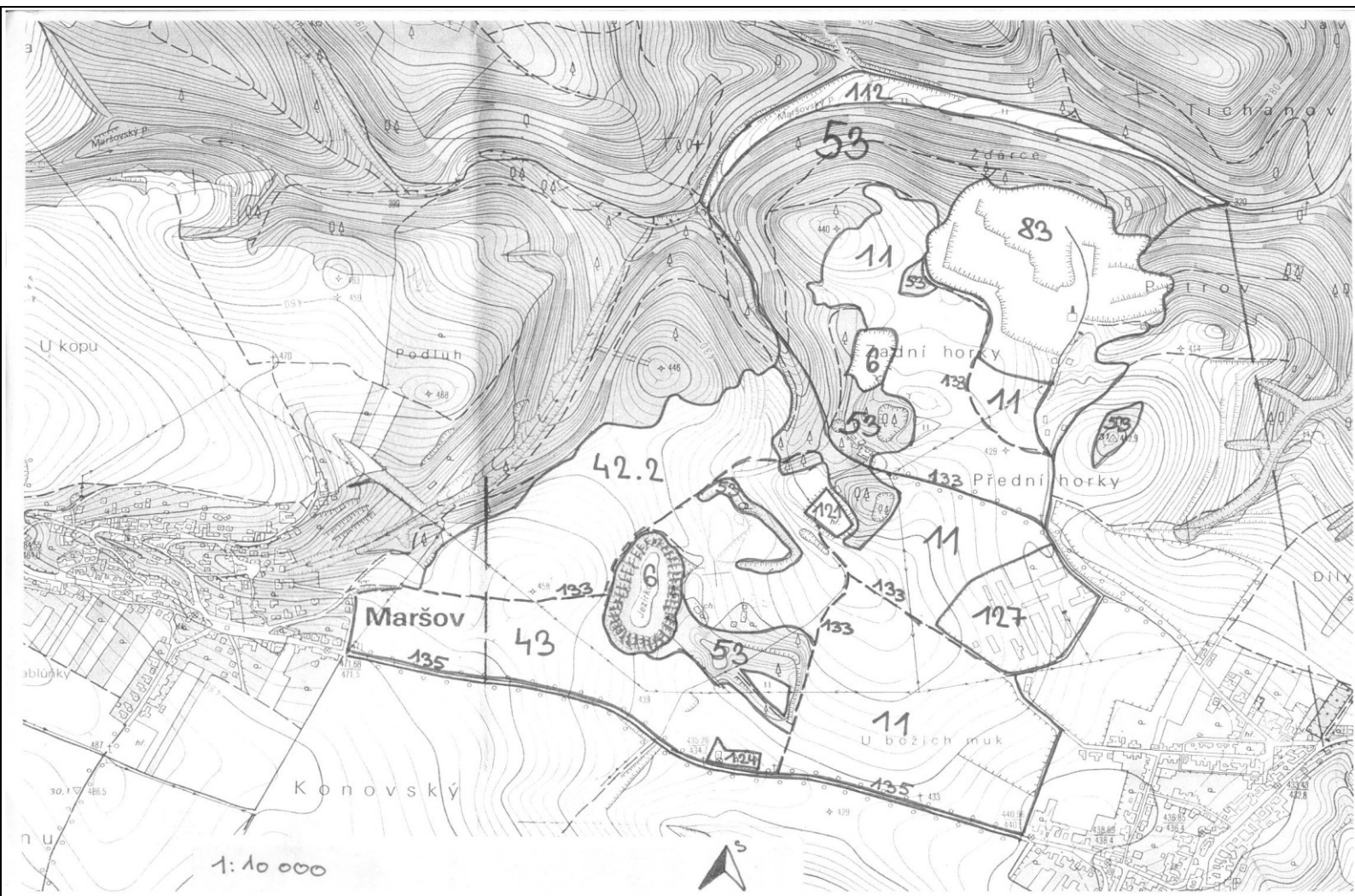
POKYNY K PŘEPRACOVÁNÍ:

1. Kamenem úrazu je ve vašem případě mapa s vymezením segmentů krajiny, která je velmi ledabylá. Jen namátkou:
 - mapa nemá měřítko 1:10 000, jak uvádíte;
 - kaolinový důl je dnes zčásti zatopen vodou a proto zde má být vymezena vodní plocha;
 - chybí vymezení několika lučních ploch;
 - chybí očíslování a zařazení některých segmentů (např. louka na jižněji situované výsypce);
 - Celé údolní dno nelze vymežit jako vodní tok;
 - Proč nebyly samostatně vymezeny i dva další menší lomy?
 - pominuly jste intravilán Lažánek, mapa není zpracovaná v hranicích, které jsem do ní naznačil přerušovanou čarou..
2. Chybí histogram s podílem ploch podle jednotlivých SES.
3. Popisy fotografií nejsou zpracovány podle požadavků.

TERÉNNÍ CVIČENÍ Z FYZICKÉ GEOGRAFIE

VYMEZENÍ SEGMENTŮ KRAJINY V OKOLÍ OBCÍ LAŽÁNKY A MARŠOV

V okolí obcí se nachází mnoho významných prvků krajiny, jak přírodních tak také antropogenních. Naším úkolem bylo tyto prvky zmapovat a rozdělit je podle stupňů ekologické stability (SES). Vše bylo vyznačeno do mapy a zapsáno do tabulky. Závěrečný text odpovídá nejen na otázky týkající se přímo našeho území, ale zaměřuje se také na naše subjektivní názory na krajinu. Vše je doplněno vlastními fotografiemi z oblasti. Fotografie a další záznamy byly pořízeny 9.5. 2011.

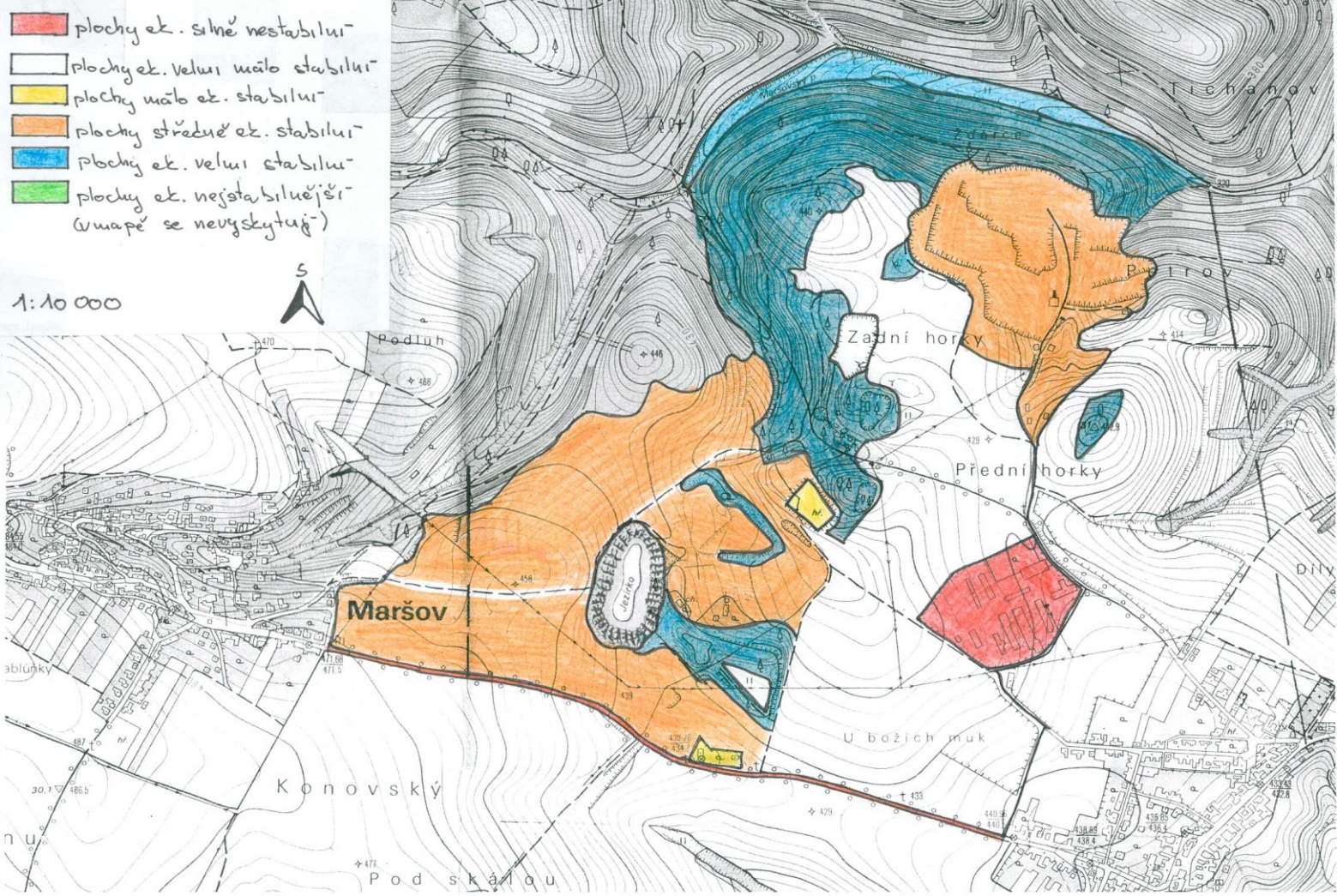

Obr. č. 1- Hranice vymapovaných segmentů krajiny s jejich kódem podle metodiky SMS

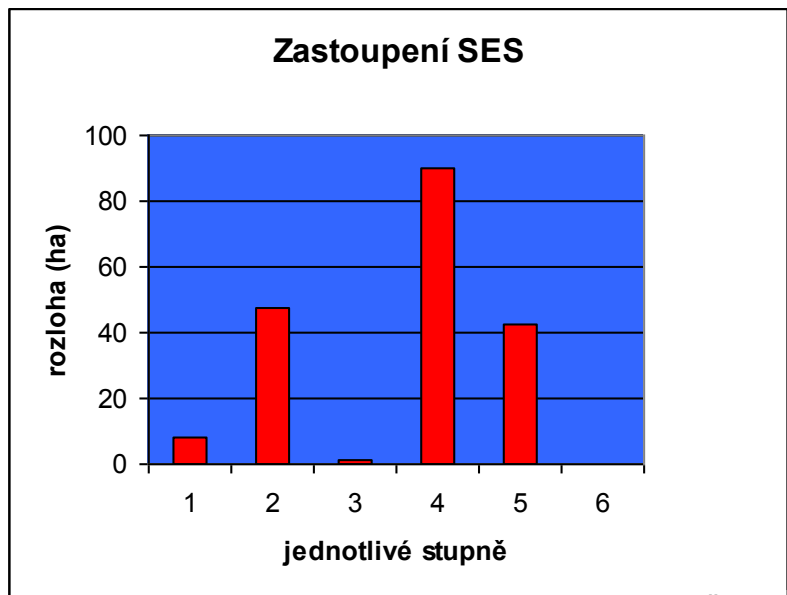
Tab. č. 1- Kódy vymapovaných segmentů z okolí obce Lažánky se stupněm ekologické stability (SES), charakteristikou a rozlohou

číslo segmentu	kód	SES	charakteristika	rozloha
1.	42.2	3	louky a pastviny, které jsou přírodě blízké, druhově chudé louky	56,28 ha
2.	43	3	louky a pastviny polokulturní, většinou intenzivní s kosením, přísevem a doplňkovým hnojením	15,74 ha

3.	11	1	orná půda základní, jednoleté resp. víceleté kultury na orné půdě	47,61 ha
4.	6	-	Maršovské jezírko - postagrární lada, opuštěné lomy, písčokovny, hlíníky, ostatní antrop. půdy (po těžební činnosti), v tomhle případě zde probíhá promární sukcese	3,65 ha
5.	124	2	jednotlivá osídlení a intravilán se zastoupením vegetace 20-50% plochy	0,44 ha
6.	53	4	lesy polokulturní, nevyvinutá společenstva a smíšené porosty s pestrrou druhovou skladbou a příměsí dřevin přiroz. dřevinné skladby	38,72 ha
7.	112	4	vodní toky přirozené	4,01 ha
8.	6	-	postagrární lada, opuštěné lomy, písčokovny, hlíníky, ostatní antrop. půdy (po těžební činnosti)	1,13 ha
9.	83	3	lomy silně narušené se silným vlivem antropogenní činnosti	18,16 ha
10.	121	2	zeleň sídel a mimo intravilán (parky, hřiště, hřbitovy...)	0,56 ha
11.	133	1	úcelové cesty, nezpevněné, bez vegetace nebo s minimálním podílem (travnatý střed)	
12.	135	0	komunikace místní, silnice II. a III.třídy	1,74 ha
13.	127	0	zemědělská střediska a jiná účel.zařízení	6,33 ha

Obr. č. 2 - Území okolí obce Lázně rozdělené do segmentů podle stupně ekologické stability krajiny

Nejvíce zastoupen 4. stupeň ekologické stability, což jsou plochy středně ekologicky stabilní (cca 90 ha). V našem případě se jedná o zemědělsky využívanou plochu (louky a pastviny) a o funkční vápencový lom. Naopak vůbec se zde nenachází 6. stupeň, plochy ekologicky nejstabilnější.

Ekologická stabilita krajiny mapovaného území bohužel podléhá trendu, který nastolila dnešní moderní doba. Je samozřejmě žádoucí, aby co nejvíce ploch bylo ekologicky nejstabilnějších, ovšem je nutné si uvědomit, že se nacházíme v oblasti silně zemědělsky využívané. Ano, lažánecká plošina je z větší části zorněná. Zemědělský půdní fond se v současnosti proměňuje? Zaznamenaly jste jakým způsobem? A je téměř nemožné zajistit, aby zemědělsky využívané plochy byly více ekologicky stabilnější než jsou teď. To by byla otázka finanční, v našich podmínkách zřejmě nereálná. Co role ÚSES v zemědělských krajinách? Orná pole spadají do ploch ekologicky velmi málo stabilních (2. stupeň) a v našem území zabírají téměř 50 ha (cca 1/5 území). Je to možná číslo vysoké, ovšem nemyslím si, že by v minulosti bylo nějak výrazně nižší. Těžba železné rudy, kaolinu a vápence byla určitě mnohem ekologičtěji náročnější. Co je to ekologická náročnost? než současné zemědělské využívání. Těžba kaolinu v dnešním harmonicky vypadajícím Maršovském jezírku dala za vznik dopravní infrastruktury v okolí (lanovka do Veverské Bitýšky). Těžba sice byla nejspíše ekonomicky výhodná, ovšem po stránce ekologické a přírodní určitě ne. Došlo k narušení hladiny podzemní vody a lom byl zatopen až do výše 40 m. Navíc docházelo k sesuvům svahů a následnému zanesení jezera. Maršovské jezírko je ale také důkazem toho, že dnešní moderní doba není jen špatná a přírodě nepřijíjí. Oblast lomu a okolí je nevyužívané, hloubka vody je mezi 10-15 metry a své stanoviště si zde našlo několik druhů ryb a také raci. Na svazích nad jezerem probíhá primární sukcese. V případě jezírka tedy můžeme říct, že došlo k obohacení krajové diverzity. Co je to krajová diverzita? okolí. Jiné těžební tvary než kaolínový důl strukturu a ekologickou stabilitu krajiny nijak neovlivňují?

Obr. č. 4 – Maršovské jezírko a svahy, na nichž probíhá primární sukcese

Obr. č. 5 – Hladina Maršovského jezírka – jezírko není úplně nejčistější, je zaneseno z dob, kdy zde docházelo k sesuvům svahů. Přesto tvoří krásný krajinný prvek.

Opačná situace je v okolí vápencového lomu. Jediný plně funkční lom v okolí zaujímá rozlohu více než 18 ha a v důsledku jeho rozšiřování a činnosti dochází k ochuzování krajové diverzity. Pokud byste napsaly, že lom snižuje ekologickou stabilitu krajiny, tak by se dalo souhlasit. Vytvořením prvku, který by zde přirozeně nebyl ovšem diverzita (pestrost) krajiny narostla. Že se lom v současnosti projevuje spíše negativně je jiná story.

Obr. č. 6 – Funkční vápencový lom – ze severu je ohraničen dubovo-bukovým lesem, kde se také nachází Maršovský potok.

Třetí lom na našem mapovaném území je již také nefunkční a i zde dochází k zarůstání vegetací a postupném začlenění do krajiny.

Nelze ale říci, že se jedná o primární sukcesí. Jsou zde vysázeny dřeviny, které se absolutně do těchto podmínek nehodí (smrk). I smrk může být náletovka, či zavlečený. Samozřejmě je otázka, jak bude na takovém stanovišti vitální. Smrk je ale v lomu stejně jen sporadicky.

Otázka jak by vypadala krajina, kdyby ustala činnost člověka je velmi sporná. Já osobně zastávám názor, že člověk ve vývoji krajiny hraje důležitou roli a je v ní potřeba. Takto nebyla otázka myšlena. Otázka cílí na to, jaká by mohla být dynamika krajiny v případě, že ustanou vlivy člověka. Tedy, které segmenty krajiny by byly hybateli změn, a které jsou proto i pro současnou krajiny vůdčí, podstatné, klíčové. Otázka má tedy hypotetickou povahu a má vám pomoci uvědomit si funkce jednotlivých typů ploch v současné krajině. Pak už ale záleží na tom, zda ta role je pozitivní nebo negativní. Ačkoliv je v okolí Lažánek a Maršova velké množství využívané orné půdy (což je zásluhou člověka), není to na škodu. Myslím, že je to

dost dobře kompenzováno velkými plochami lesů, lesíků a různých remízků. Není přece možné, aby vše zůstalo bez zásahu a krajina se tak nechala volná ruka. To je reálné v nepřístupných nebo těžko přístupných oblastech ale ne v antropogenní krajině.

Zastávám tedy názor, že nejlepší je zlatá střední cesta – spojit ekonomicky výhodné a ekologicky šetrné. Dobře. Myslíte si tedy, že krajinná struktura okolí lažánek je vyvážená a jedná se o harmonickou kulturní krajinu? To byla otázka, kterou jsem formuloval v zadání! Což si myslím, že naše území splňuje a tak dle mého názoru je okolí Maršova a Lažánek harmonickou kulturní krajinou.

Obr. č. 7- Louka nad Maršovským jezírkiem Komentář???

Obr.č. 8 – Vápence je v okolí hodně. Vápencový svah z jednoho již nefunkčního lomu.